

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **JUDr. D. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2005, č. j. 43 Cad 25/2005 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, jímž bylo zrušeno rozhodnutí příslušného služebního funkcionáře žalovaného ze dne 14. 2. 2005, č. j. OSZ-19-12/OM-Šp-2005, a rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení žalovaného ze dne 1. 12. 2004, č. j. OSZ-115573-68VD-Je-2004, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Posléze uvedeným rozhodnutím Ministerstvo vnitra přiznalo žalobci podle ust. § 29, § 74, § 33 a § 34 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, starobní důchod v celkové výši 7158 Kč.

Proti rozhodnutí Krajského soudu v Praze podal žalobce kasační stížnost, aniž by byl zastoupen advokátem. K požadavku povinného zastoupení zde uvedl, že tímto institutem bylo porušeno jeho ústavní právo na přístup k soudu. Tento požadavek je v rozporu i s Evropskou úmluvou o lidských právech, podle níž má každý právo se hájit sám nebo prostřednictvím advokáta dle vlastního výběru. Ačkoli jeho finanční poměry odůvodňují ustanovení advokáta, je nepřijatelné, aby mu zajišťoval právní pomoc stát, který je v předmětném sporu protistranou. Žádal, aby Nejvyšší správní soud zaujal ve věci stanovisko a podal Ústavnímu soudu návrh podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR na posouzení ústavnosti ustanovení § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Krajský soud stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě deseti dnů doložil své vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, případně si zvolil advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

Na tuto výzvu reagoval žalobce přípisem ze dne 15. 3. 2006, v němž zopakoval argumenty uplatněné v kasační stížnosti a dále poukázal na to, že o ustanovení advokáta nelze žádat Českou advokátní komoru, protože ta může žádosti vyhovět jen v případě, že se žadatel

nemůže domoci poskytnutí právních služeb. Stěžovatel se však těchto služeb nedomáhá, nestojí o ně, nemá k nim důvěru. Uvedl, že pokud soud bude i přes jeho protiústavnost trvat na povinném zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s., nic mu nebrání tak učinit. Jinak přichází v úvahu pouze projednání kasační stížnosti bez tohoto zastoupení, případně postup soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR. Současně předložil fotokopii diplomu o svém vysokoškolském vzdělání.

V řízení o kasační stížnosti musí být podle ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.

V projednávané věci byla kasační stížnost podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Žalobce však nebyl zastoupen advokátem, na výzvu krajského soudu předložil diplom osvědčující absolvování studia na Fakultě Veřejné bezpečnosti Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti.

Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda dosažené vysokoškolské vzdělání stěžovatele lze považovat za vysokoškolské právnické vzdělání, které je požadováno pro výkon advokacie podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 85/1996 Sb.“).

Podle ust. § 5 odst. 1 písm. b) citovaného zákona je podmínkou zápisu do seznamu advokátů získání vysokoškolského vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva studiím na vysoké škole v České republice, nebo získání vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, anebo je toto vzdělání uznáno podle zvláštních právních předpisů.

Podle § 61 zákona č. 85/1996 Sb. se za vysokoškolské vzdělání podle § 5 odst. 1 písm. b) považuje též vysokoškolské vzdělání získané na právnické fakultě vysoké školy se sídlem na území České a Slovenské Federativní Republiky nebo jejích právních předchůdců.

Od vzniku Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti až do jejího zrušení byly na této škole zřízeny tyto fakulty: Fakulta Veřejné bezpečnosti, Fakulta Státní bezpečnosti, Fakulta ochrany státních hranic a Fakulta vyšetřování. Žádná z nich nebyla právnickou fakultou zajišťující univerzální právní vzdělání ve všech oborech práva. Ze stanovených oborů na Vysoké škole Sboru národní bezpečnosti a z učebních plánů této školy je zřejmé, že sice poskytovala též určité vzdělání v některých odvětvích práva, ale její zaměření bylo odlišné od právnických fakult Univerzity Karlovy v Praze a Masarykovy univerzity v Brně, neboť odpovídalo specifickým požadavkům na výuku tehdejších příslušníků bývalého Sboru národní bezpečnosti.

Na podkladě těchto faktů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že Fakulta Veřejné bezpečnosti Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti neposkytovala vysokoškolské právnické vzdělání v takovém rozsahu, jaký byl předmětem studia na právnických fakultách vysokých škol. Absolvováním této fakulty tudíž stěžovatel nezískal univerzální právní vzdělání ve všech oborech práva a nevyhovuje tak nárokům stanoveným v ust. § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb. pro výkon advokacie, jejímž obsahem je právní pomoc v nejširším rozsahu a ve všech právních odvětvích.

V daném případě nelze aplikovat ust. § 61 zákona č. 85/1996 Sb., neboť jak vyplývá z výše uvedeného, studium na Fakultě Veřejné bezpečnosti Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti nelze považovat za studium na právnické fakultě, a to nejen z formálního, ale i obsahového (tj. materiálněprávního) hlediska.

Tento závěr je podpořen i nálezem Ústavního soudu ČR ze dne 13. 9. 1995, č. 225/1995 Sb., a stanoviskem pléna Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 1. 1995, Pls. 1/95, uveřejněným ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. Rc 30/95. Nejvyšší správní soud podotýká, že oba zmíněné soudy se zabývaly výkladem ust. § 3 zákona č. 128/1990 Sb., o advokacii (zákon zrušen k 1. 7. 1996), které pro zápis do seznamu advokátů stanovilo požadavek vysokoškolského vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice. Ačkoli je v zákoně č. 85/1996 Sb. platném v současné době tato kvalifikační podmínka formulována odlišně, cíl obou úprav je totožný, a to umožnění výkonu advokacie pouze těm, kteří dosáhli univerzálního právního vzdělání.

Jako nedůvodná se pak jeví námitka stěžovatele, že požadavkem na povinné zastoupení v řízení bylo porušeno jeho právo na přístup k soudu. Kasační stížnost podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. je mimořádným opravným prostředkem sloužícím k přezkoumání rozhodnutí krajských soudů Nejvyšším správním soudem z hlediska tvrzených právních vad (viz především ust. § 103 odst. 1 s. ř. s.). Zákonná úprava uvedená v ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. proto k zajištění kvalifikovaného uplatňování práv účastníka řízení požaduje buď právní vzdělání účastníka řízení či jeho zastoupení advokátem. Činí tak obdobně jako některé jiné procesní úpravy, včetně úpravy řízení před Ústavním soudem. Nelze tedy dovodit, že by touto úpravou byl stěžovatel neúměrně či nedůvodně zkrácen na svých ústavních právech, především na právu přístupu k soudu. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod k předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Nejvyšší správní soud zároveň nemohl stěžovateli ustanovit zástupce ex offio, neboť předpokladem takového postupu je žádost stěžovatele. Z jeho podání však vyplývá, že možnost požádat o ustanovení zástupce odmítá a nemá ani v úmyslu zvolit si pro řízení o kasační stížnosti advokáta sám.

Nedostatek zastoupení stěžovatele podle ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. brání v projednávání případě věcnému vyřízení kasační stížnosti. Jedná se o nedostatek podmínek řízení, který přes výzvu soudu nebyl odstraněn. Proto Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

